

Yhteisöllinen asuminen Toivokodin asukkai- den näkökulmasta

LAB-ammattikorkeakoulu
Sairaanhoidtaja AMK, Sosiaali- ja terveysala
2022
Neea Huikuri
Saara Kirvesniemi

Tekijä(t) Neea Huikuri Saara Kirvesniemi	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 25	Valmistumisaika 2023
Työn nimi Yhteisöllinen asuminen Toivokodin asukkaiden näkökulmasta		
Tutkinto ja koulutusala Sairaanhoidtaja (AMK)		
Toimeksiantajaorganisaatio Palvelukoti Toivokoti, Lappeenrannan vanhainkotiyhdistys ry		
Tiivistelmä <p>Yhteisöllinen asuminen tunnetaan myös nimellä hybridiasuminen. Se tarkoittaa palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen yhdistämistä. Yhteisöllinen asuminen on asumista vuokrasopimussuhdeasunnoissa, joihin valitaan yksilöllisen tarpeen mukaan palvelupaketti. Erilaisiin paketteihin sisältyy siivousta, apua päivittäisissä toiminnoissa ja päivittäiset ruuat. Yhteisöllisyys on yksi tärkeimmistä asioista ikäihmisen arjessa.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää ikäihmisten ja heidän omaistensa kokemuksia yhteisöllisestä asumismuodosta. Haastateltavat kertoivat mitä hyvää ja mitä kehitettävää he kokivat tässä ja onko korona-aika vaikuttanut heidän arkeensa hoivayksikössä. Tavoitteena oli lisätä tietoa yhteisöllisestä asumismuodosta, koska aihe on uusi eikä siitä ole paljoa tietoa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelemalla yhdeksää (9) Toivokodin asukasta. Haastattelut analysoitiin teemoittain haastattelukysymysten avulla.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksista selviää, että muutto Toivokotiin oli helpotus niin asukkailla, kuin heidän omaisilleen. Kotona pärjääminen helpottui palveluiden myötä ja yhteisöllisyys säilyi muiden asukkaiden keskuudessa. Turvallisuuden tunne säilyi, mikä koettiin yhdeksi tärkeimmistä asioista. Kehityskohteiksi nousi tiedonkulku itsenäisemmin asuville asukkaille sekä ovikoodein lukitut ovet yhteisiin tiloihin. Lisää yhteisiä tapahtumia myös toivottiin.</p>		
Asiasanat Yhteisöllinen asuminen, hybridiasuminen, palveluasuminen, hoivayksikkö		

Abstract

Author(s)	Type of Publication	Published
Neea Huikuri	Thesis, UAS	2023
Saara Kirvesniemi	Number of Pages	
	25	
Title of Publication		
Communal living from the perspective of the residents of Toivokoti		
Degree, Field of Study		
Bachelor of nursing		
Organisation of the client		
Sheltered house Toivokoti, Lappeenranta's nursing home association		
Abstract		
<p>Communal housing is also known as hybrid housing. It means combining serviced housing and enhanced serviced housing. Communal living is living in leasehold apartments, for which a service package is selected according to individual needs. Various packages include cleaning, help with daily activities and daily meals. A sense of community is one of the most important things in an elderly person's everyday life.</p> <p>The purpose of this thesis was to find out the experiences of the elderly and their relatives about communal living. They said what good things they experienced and what could be improved, and whether the corona period affected their everyday life in the care unit. The goal was to increase information about communal living, because the topic is new and there is not much information about it.</p> <p>The thesis was carried out as a qualitative study. The research material was collected by interviewing nine (9) residents of Toivokoti. The interviews were analyzed by theme using interview questions.</p> <p>The results of the thesis reveal that the move to Toivokoti was a relief for both the residents and their relatives. Getting by at home became easier with the services and the sense of community was maintained among other residents. The feeling of security remained, which was perceived as one of the most important things. The areas of development were the flow of information for residents who live more independently, as well as doors locked with door codes to common spaces. More joint events were also hoped for.</p>		
Keywords		
Communal living, hybrid living, service housing, care unit		

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tausta, tavoite ja tarkoitus.....	1
1.2	Yhteistyökumppanin kuvaus.....	2
2	Ikääntyneiden palveluasuminen.....	4
2.1	Palveluasuminen	4
2.2	Yhteisöllinen asuminen	6
2.3	Yksinäisyyden vaikutukset hyvinvointiin	7
2.4	Yhteisöllisyyden merkitys	7
3	Opinnäytetyön toteutus	9
3.1	Laadullinen lähestymistapa	9
3.2	Tiedonhaku	10
3.3	Aineiston keruu	10
3.4	Aineiston analyysi	11
4	Opinnäytetyön tulokset	14
4.1	Yhteisöllinen asuminen Toivokodissa.....	14
4.2	Yhteisöllisen asumisen parhaat puolet.....	14
4.3	Yhteisöllisen asumisen kehittämiskohteita	15
4.4	Korona-ajan vaikutukset yhteisölliseen asumiseen	16
5	Pohdinta.....	17
5.1	Tulosten arviointi ja johtopäätökset	17
5.2	Yhteenveto	18
5.3	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	18
5.4	Kehittämisen- ja jatkotutkimusehdotukset	20
	Lähteet	21

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Liite 2. Suostumuslomake

Liite 3. Tietosuojailmoitus

Liite 4. Haastattelukysymykset

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tausta, tavoite ja tarkoitus

Yhteisöllinen asuminen ikääntyneiden keskuudessa on aiheena tärkeä, koska ikääntyneiden on todettu olevan yksi yhteisöllisestä asumisesta eniten hyötyvä ikäryhmä. Ikääntyvä väestö haluaa yhä enemmän määritellä itse asumistaan sekä tarvitsemiaan palveluita. Halu asua kotona mahdollisimman pitkään avun tarpeiden kasvaessa on heillä ensimmäisenä toiveena. Tämän mahdollistaminen ja laitospaikojen vähentäminen on myös yksi yhteiskunnan tavoitteista. Se edellyttää muutoksia ikääntyneille rakennettuihin ympäristöihin. (Helamaa & Pylvänen 2012.)

Aihe hoivayksikön yhteisöllisestä asumisesta on ajankohtainen, koska lakiuudistus iäkkäiden ihmisten kotiin annettavista palveluista ja asumispalveluista uudistettiin alkuvuodesta. Se astui voimaan yhdessä Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa 1.1.2023. Uudistuksen toisessa vaiheessa parannettiin erityisesti kotiin annettavia palveluja sekä asumispalveluja. Lakiuudistuksessa yhteisöllinen asuminen tulee nykyisen tavallisen palveluasumisen tilalle. Se tarkoittaa, että jokaiselle asiakkaalle kuuluu juuri hänelle sopiva asunto sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävää palvelua. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022.)

Yhteisöllinen asuminen tarkoittaa palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen yhdistämistä. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietoa hoivayksikön yhteisöllisestä asumisesta, koska aihe on uusi eikä siitä ole paljoa tietoa ikäihmisillä tai heidän omaisillaan. Opinnäytetyössä kerrotaan mitä palveluita, esimerkiksi hoitajien apuja asuminen voi sisältää ja millaisia asunnot ovat. Lisäksi kerrotaan, millaista yhteisöllinen asuminen monen muun ihmisen läheisyydessä on. Opinnäytetyössä selvitetään asukkaiden ja heidän läheistensä kokemuksia yhteisöllisestä asumisesta teemahaastatteluiden avulla.

Yhteisöllinen asuminen tunnetaan myös nimellä hybridiasuminen. Se on esteettömissä vuokrasopimussuhdeasunnoissa asumista, joihin järjestetään palveluja yksilöllisen tarpeen mukaan. Saataviin palveluihin kuuluu muun muassa ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa asiakassuunnitelman mukaisesti. (Pirkanmaan hyvinvointialue.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ikäihmisten ja heidän omaistensa kokemuksia yhteisöllisestä asumismuodosta, mitä hyvää ja mitä kehitettävää he kokevat tässä. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena- eli kvalitatiivisena opinnäytetyötutkimuksena ja aineistonkeruumenetelmänä toimii teemahaastattelu. Haastattelukysymysten avulla saadaan reaaliaikaista ja luotettavaa tietoa, mitä voidaan verrata jo olemassa olevaan tietoon yhteisöllisestä asumisesta.

Yhteisöllinen asuminen on tulevaisuutta, sillä tämän asumismuodon tuominen nykypäivään takaa monelle yksinäiselle ikäihmiselle hyvän ja turvallisen loppuelämän, kun palvelut tuodaan lähelle ja yksinasumisen mukana tuomat riskit vähenevät. Yhteisöllisyys on myös yksi tärkeimmistä asioista ikäihmisten arjessa, tämä lisääntyy, kun asumismuotona on yhteisöllinen asuminen. (Sosiaali- ja terveysministeriö.) On myös tärkeä tutkia, onko asumismuoto vaikuttanut hoitajamitoitukseen, sillä mitoituksen tulee perustua potilaiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Potilaiden toimintakyky ja palveluntarve määräävät henkilöstömäärän. (SuPer 2023.) Yhteisöllisessä asumisessa palveluntarpeet voivat kuitenkin vaihdella suuresti, joten aihetta on tärkeä tutkia ja kuulla erityisesti Toivokodin asukkaiden ja heidän omaistensa kokemuksia ja mielipiteitä yhteisöllisestä asumisesta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset

- Miten Toivokodin asukkaat kokevat yhteisöllisen asumisen?
- Miten Toivokodin asukkaat toivoisivat palveluita kehitettävän?

1.2 Yhteistyökumppanin kuvaus

Toivokoti on Lappeenrannan vanhainkotiyhdistys ry:n omistama ja ylläpitämä hoivayksikkö ja yksityisin varoin vuonna 1925 perustettu yhdistys. Hoivayksikössä tarjotaan kodinomaista asumista ikääntyneille, jotka eivät pärjää kotona yksin. Toivokodissa on 80 asukaspaikkaa ja huoneiden koot vaihtelevat. Tilat sisällä ovat täysin esteettömät ja piha-alue mahdollistaa rauhallisen ja turvallisen liikkumisen ulkona. Toivokodissa tuetaan omatoimisuuteen ja tarkoituksena on ylläpitää asukkaiden henkistä ja fyysistä toimintakykyä mahdollisimman pitkään. Jokaisella asukkaalla on hälytysranneke ja käytävillä ajanmukaiset turvakamerat turvallisuuden tukemiseksi. (Palvelukoti Toivokoti 2023a.)

Toivokodissa asumisesta peritään kuukausimaksu, johon sisältyy asuminen, päivittäinen kotiruoka, siivous ja vaatehuolto. Valittavana on kaksi erilaista palvelupakettia sekä erikseen laskutettavat aikaperusteiset käynnit. Asumiskulu sisältää myös yhteistilojen kuten viherhuoneen, kuntosalin sekä takkahuoneen käytön. Toivokodissa järjestetään viikoittain aktiviteetteja ja tämän lisäksi talossa vierailee paljon ulkopuolisia esiintyjä. Toivokodin uudisrakennus valmistui kesällä 2021, jolloin siellä aloitettiin tuottamaan yhteisöllistä asumismallia. Uudisrakennuksen myötä Toivokotiin tuli vuokra-asuntoja ja lisää yhteisiä tiloja, jotka yhdistyivät vanhaan puoleen mahdollistaen kulkemisen vapaasti talossa. Vuokra-asunnoista rakennettiin esteettömiä, tilavia ja itsenäisiä asuntoja, joihin asukas tarvitsee palveluita vain vähän, esimerkiksi yksi lämmin ruoka päivässä ja siivouspalvelu kerran viikossa. Vuokra-asunnoissa hoidolliset käynnit ovat vähäisiä. (Palvelukoti Toivokoti 2023b.)

2 Ikääntyneiden palveluasuminen

2.1 Palveluasuminen

Palveluasuminen tarkoittaa ikäihmisen asumista omassa asunnossa tai huoneessa. Palveluasunnosta asiakas maksaa vuokraa ja hoidolliset palvelut räätälöidään yksilöllisesti asukkaalle. Kunta voi myös myöntää asiakkaalle palvelusetelin, jonka arvo määräytyy asiakkaan tulojen mukaan. Palvelusetelin saanut asiakas maksaa silloin palveluntuottajalle omavastuuosuuden, joka on palvelusetelin arvon ja palvelun hinnan erotus. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto.) Asunnot suunnitellaan siten, että ne tarjoavat esteettömän ja turvallisen asuinympäristön. Palveluita toteutetaan osaksi tai mahdollisesti kokonaan toimintayksikön henkilöstön avulla. Niitä voi tuottaa yksi tai useampi ulkopuolinen, yksityinen tai julkinen palveluntuottaja. Ikäihmisille tuotettavissa palveluissa noudatetaan säädettyä henkilöstömitoitusta. Palveluasumisen piiriin muutetaan usein todella huonokuntoisina, jolloin sopeutuminen uuteen arkeen tuottaa haasteita. Kun itsenäinen toimintakyky ja arjessa pärjääminen ei enää onnistu ja näin ollen henkilökunnan apu korostuu. Palveluasumisessa huomioidut rakenteelliset ratkaisut, kuten esteettömät tilat tukevat arjessa pärjäämistä.

Palvelutaloon muuttaminen on iso elämänmuutos, joka voidaan kuitenkin nähdä uutena elämänvaiheena ja uusi ympäristö sosiaalisten suhteiden lisäksi voi lisätä ikäihmisen yhteisöllisyyttä. Palveluasumiseen muuttaminen mahdollistaa uusia asioita ja korostaa aiemmin tärkeiden asioiden merkitystä. (Reijo 2019a, 4.) Palvelutaloista puhuttaessa puhutaan samalla ikäihmisten kodeista. Palvelutalon ideana onkin profiloitua juuri kodinomaisena asumisena. Tässä korostuu se, ettei kodinomaisuus tarkoita vain esimerkiksi huonekaluja ja kodin viihtyisyyttä, vaan lisäksi henkilökunnan luomia suhteita, omia henkilökohtaisia suhteita ja läheisten ihmissuhteita. (Reijo 2019b, 7.)

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen sisältää nykyiseen tapaan hoidon ja huolenpidon lisäksi täyden yöspidon. Yhteisöllistä asumista ja ympäri vuorokautista palveluasumista voidaan toteuttaa samaan rakennuskokonaisuuteen kuuluvissa tiloissa, joissa voi olla myös ns. tavallisen asuntokannan asuntoja. Tavoitteena on mahdollistaa palvelujen saaminen samaan asuntoon palvelutarpeiden muuttuessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021.)

Palvelutaloissa palveluntarpeet asukkaiden välillä ovat hyvin sekamuotoista. Usealla asukkaalla tarve voi olla hyvin vähäistä ja muuton syynä on turvattomuus ja yksinäisyys, eikä tähän perinteinen kotihoidon malli pysty tarjoamaan apua. Yksilöllinen hoidontarve ja yhteisöllinen asumismuoto on tällöin tarpeen.

Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaat voivat hakea arkeen helpotusta mm. siivous-, pyykki- ja ateriapalveluilla. Joillakin asukkailla voi olla runsaasti avun tarpeita, eikä tällöin kotihoidon tarjoamat palvelut takaa turvallista asumista kotona. Usealla palvelukodin asukkaalla avuntarve ei ole ympärivuorokautista, joten tällöin he eivät ole tehostetun palveluasumisen asukkaita. Yhteisöllinen asuminen mahdollistaa myös tehostetun palveluasumisen muodon, jolloin asiakkaan avuntarve on suuri ja hoitoon tarvitaan kahden hoitajan avut. (Kuntaliitto 2020.)

Ikäystävällisellä asunnolla tarkoitetaan esteetöntä ja turvallista asuntoa, jossa jo rakennusvaiheessa on huomioitu korkeiden kynnysten puuttuminen ja tilavat kylpyhuonetilat, jonne on mahdollista päästä rollaattorilla tai pyörätuolilla. Turvallisessa asunnossa on lisäksi tukikaiteita, jotka helpottavat liikkumista. Suunnittelussa on huomioitu ikääntyvien ja iäkkäiden tarpeet hyvin. (Sosiaali- ja terveysministeriö.) Yhteisöllistä asumismuotoa ja asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon muistisairaana erityistarpeet ja ennen kaikkea turvallisuus yksilöllisen palveluntarpeenarvioinnin mukaan.

Suomessa lait ja suositukset ohjaavat asumispalveluita asiakaslähtöisyyteen ja ihmistä kunnioittavaan palveluiden toteuttamiseen. (Sosiaalihuoltolaki 2012/980, 21.5 §) velvoittaa palveluntuottajan huolehtimaan siitä, että *henkilön yksityisyyttä ja oikeutta osallistumiseen kunnioitetaan ja hän saa tarpeenmukaiset kuntoutus- ja terveydenhuoltopalvelut*. Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuosituksilla pyritään takamaan ikääntymisen turvaaminen, palvelunlaatua ja edistää yhdenvertaisuutta. Laatusuosituksilla pyritään edistämään oman näköistä elämää ja sen mahdollistamista toimintakyvystä tai terveydentilasta riippumatta (Reijo 2019c, 8). Kyseiset laatusuositukset on aiemmin annettu vuosina 2001, 2008, 2013 ja 2017.

2.2 Yhteisöllinen asuminen

Yhteisöllinen asuminen on käsitteenä uusi. Aiemmin kyseisestä asumismuodosta on käytetty termiä hybridiasuminen. Yhteisöllisen asumisen tarkoituksena on korvata ns. perinteinen palveluasumien malli. Se tarkoittaa palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen yhdistämistä, jota kutsutaan myös välimuotoiseksi asumiseksi. Yhteisöllinen asumismuoto voi olla vaikea iäkkään asiakkaan tai omaisen ymmärtää, joten jokaisen asiakkaan kohdalla korostuu laaja palvelutarpeenarviointi, jossa kartoitetaan asiakkaan tarvitsemat palvelut yksityiskohtaisesti. Palvelutarpeen arvioinnissa on käytössä maanlaajuisesti RAI-arviointi. RAI on standardoitu järjestelmä ja mittaristo. RAI-arvioinnin mittaristo muodostuu useasta osa-alueesta, jolla arvioidaan asiakkaan toimintakykyä. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Yhteisöllinen asuminen tarkoittaa, että samassa palvelutalossa voi asua henkilö, joka on tehostettua asumista tarvitseva, eli tarvitsee päivittäisen hoidon lisäksi yöaikaista hoitoa. Samaan aikaan palvelutalossa voi asua pelkästään vuokralla tai kunnan myöntämällä palvelusetelillä. Yhteisöllisellä asumisella pyritään takaamaan hyvä ja turvallinen vanhuus. Tämän asumisen periaatteena onkin, ettei kenenkään tarvitsisi miettiä onko liian hyväkuntoinen palvelukotiin asumaan, sillä muuttaa voi milloin vain. Palveluita lisätään, kun avuntarve lisääntyy. Useampi, joka tätä asumismuotoa käyttäjä pärjäisi kotonaan sinne tuotavien palveluiden avulla, mutta silti yhä useampi haluaa muuttaa. Syy tähän ei ole kotona pärjäämättömyys, vaan moni ikäihminen haluaa muiden seuraan. Väestö vanhenee ja monen ikäihmisen ystävät ovat jo menehtyneet, sukulaiset asuvat kaukana, eikä seuraa kotiin ole. Paljon erilaisia piristäjäpalveluita on ollut runsaasti ilahduttamassa ikäihmisten arkea, mutta koronan myötä nämäkin vähenivät.

Yhä useammat suomalaiset asuvat yksin. Suurimmat yksinasuvien ikäryhmät ovat 75-vuotiaat ja sitä vanhemmat sekä 65-74 vuotiaat (Tilastotietokeskus 2022). Yhteiskunnan nopeasti ikääntyvä väestö tarvitsee yhteiskunnan julkista terveys- ja sosiaalitukea asumiseen. Yksinasuvan ikäihmisen sosiaaliset suhteet ja tunne kuulumisesta jonnekin ovat tärkeitä henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kannalta. Iän mukana tulevat terveysongelmat rajoittavat edellä mainittujen asioiden lisäksi liikuntakykyä, mikä on osasy syy kotona pärjäämättömyyteen. Yhteisöllinen asuminen antaa mahdollisuuden muuttaa jo varhaisessa vaiheessa ikätovereiden seuraan ja

samalla luomaan turvallisen loppuelämän, jossa kotiavun palveluita tehostetaan aina kun sille on tarvetta. (Kuntaliitto 2020.)

2.3 Yksinäisyyden vaikutukset hyvinvointiin

Yksinäisyys on Suomessa hyvin yleistä. Jo ennen koronaa joka viides suomalainen koki yksinäisyyttä ja joka kymmenes jatkuvasti, yhteensä 500 000 ihmistä. Kyse on yksinäisyydestä, joka ei ole oma valinta. Siihen liittyy ahdistusta ja toisten ihmisten kaipuuta. Yleisintä yksinäisyys on aikuisuuden molemmissa päissä. Nuorilla yksinäisyys näkyy uudelle paikkakunnalle muuttaessa uusien opintojen alkaessa. Vanhuusiässä alkaa lähipiiri vähentyä. Yksinäisyyttä voi kokea kuka tahansa. Niin lapset, nuoret ja perheelliset. Yksinäisyys ei näy päällepäin eikä katso ikää. (Punainen risti 2023.)

Yksinäisyyden voi tuntea monella tapaa. Sille ei ole määritelmää, vaan jokaiselle se on subjektiivinen kokemus eikä sosiaalisten kontaktien määrä ole tässä kohtaa ratkaiseva. On tärkeää muistaa, että päällepäin iloinen ja toimeliaskin ihminen voi olla yksinäinen. Ystävät vähentävät yksinäisyyttä, sillä ystävien tehtävä on rohkaista ja vahvistaa itsetuntoa. Ne lisäävät sosiaalisia kontakteja. Jokainen ihminen tarvitsee ympärilleen muita ihmisiä ja päivittäistä vuorovaikutusta. (Terve.fi 2022.) Sosiaaliset suhteet pitävät yllä myös fyysistä hyvinvointia.

Yksinäisyys on moniulotteista, sillä se kuvaa ihmisen omaa sisäistä kokemusta. Näin ollen vain ihminen itse voi arvioida omaa kokemusta yksinäisyydestä. Yksinäisyys vaikuttaa jokaisen ihmisen minäkuvaan ja käsitykseen omasta itsestään. Lisäksi jos yksinäisyyteen rinnastetaan masennus, on sairastunut usein tyytymättön itseensä ja omaan elämäänsä. (Partonen 2021, 1.) Yksinäinen ihminen sairastuu herkemmin, sillä elimistön puolustusmekanismit heikkenevät. Yksinäisyys voi lisätä ihmisen kuolleisuutta lähes yhtä paljon kuin tupakointi. Se myös lisää riskiä sairastua sydän- ja verisuonitauteihin. (Ruuskanen 2011, 8.) Yksinäisyys on merkittävä riskitekijä myös monille muille mielenterveyden häiriöille (Laasonen-Bark).

2.4 Yhteisöllisyyden merkitys

Yhteisö on käsitteenä ja pohjana yhteisöllisyydelle. Sen perusteena on kuulumisen tunne johonkin. Yhteisöllisyys koostuu vuorovaikutuksesta, yhdessä olemisesta ja yhdessä tekemisestä. Ilman tätä yhteisöä ei ole mahdollista olla yhteisöllisyyttä.

Yhteisöllisyyttä voidaan rakentaa yhteisön jäsenten yhteenkuuluvuuden tunteen ja tasa-arvon kautta. Yhteisöllisyyden avulla voidaan luoda turvallisia ihmissuhteita, luottamusta ja ennen kaikkea yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteisöllisyydellä pyritään yhteisen hyvän tavoittelemiseen. (Varila 2018, 10.)

Yhteisöllisyys on viime vuosina noussut merkittävästi esiin, sillä tämän katsotaan edistävän ihmisen terveyttä ja hyvinvointia. Kokemukset muovaavat yhteisöllisyyttä, mutta tärkeimpänä korostuvat jokaisen mahdollisuus tulla yhteisössä kuuluksi ja nähdyksi. Näkemys yhteisöllisyydestä on noussut positiiviseksi ja myönteiseksi. Sitä voidaan rinnastaa sanoihin vastavuoroisuus ja yhdessä tekeminen. Lisäksi vapaaehtoisuus lisää myöntyvyyttä yhteisöllisyydelle. Siinä ei ihmisen statuksella ole merkitystä, sen avulla ei luokitella ihmistä tai kohdella toissijaisesti. Yhteisöllisyydellä voidaan tarkoittaa myös positiivisia tunteita, jotka rinnastuvat tekemiseen. Ihminen tuntee, että omaa tekemistä arvostetaan ja se pitää tekemisessä ilon. Tärkeimpänä yhteisöllisyydessä korostuvat yhteistyötaidot ja kyky arvostaa muita ja muiden tekemisiä yhdessä kohti päämäärää. (Poikajärvi & Kilja 2021.)

3 Opinnäytetyön toteutus

3.1 Laadullinen lähestymistapa

Opinnäytetyön menetelmänä toimi laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullinen tutkimus sopi tähän opinnäytetyöhön, koska kokemuksia asumismuodosta ei voida mitata määrällisesti eikä tutkia havainnoimalla. Tämä lähestymistapa oli myös loogisempi, kun aineiston keruu perustui haastateltavan kokemuksiin ja näkemyksiin. Opinnäytetyötutkimuksella pyrittiin saamaan tietoa asiaan, jota ei vielä hyvin tunneta. (Tietoarkisto 2021.) Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkitystä kokonaisvaltaisesti. (Jyväskylän yliopisto 2021.)

Työelämän yhteistyökumppaniksi valikoitui Palvelukoti Toivokoti, sillä työkokemusta siellä löytyi kirjoittajalla entuudestaan ja uudisrakennuksen myötä yhteisöllisestä asumismuodosta tuli uusi käsite Toivokodissa. Opinnäytetyön aihe esitettiin Toivokodin johtajalle, henkilökunnalle ja asukkaille tammikuussa 2023 yhdessä saatekirjeen kanssa. Saatekirjeessä oli tietoa tutkimuksen tarkoituksesta, tavoitteista ja salassapidosta.

Haastattelut toteutettiin sovitus Toivokodissa 4.3.2023, keskimääräinen kesto oli 20 minuuttia. Haastatteluun osallistui yhdeksän (9) Toivokodin asukasta. Osallistujat valikoituivat henkilökunnan toimesta, sillä heillä oli paras näkemys siihen, ketkä olivat haastatteluun sopivia. Valintaan vaikutti mm. edennyt muistisairaus. Ennen haastattelun aloitusta osallistujaehdokkaille kerrottiin opinnäytetyön aihe, tavoite ja sen tarkoitus. Tämän perusteella he kertoivat suostumuksensa haastatteluun. Jokaiselle osallistujalle annettiin etukäteen luettavaksi saatekirje (Liite 1), joka tarvittaessa luettiin ääneen ennen haastattelun aloitusta.

Haastatteluun osallistuminen perustui vapaaehtoisuuteen ja jokaisella haastateltavalla oli oikeus kieltäytyä haastattelusta. Tarkoituksena oli, että haastatteluun saataisiin mahdollisimman monipuolisesti vastaajia, jotka asuisivat eri kerroksissa, eri palveluiden turvin anonymiteetin turvaamiseksi. Haastateltavat kuvailivat kokemuksiaan ja kertoivat mielipiteitään yhteisöllisestä asumisesta ja vastasivat haastattelukysymyksiin. Haastateltavilta ei otettu henkilötietoja ylös, joten vastaukset julkaistiin täysin anonymyminä opinnäytetyössä. Vastauksien pohjalta tehtiin muistiinpanoja

sekä nauhoitettiin haastattelu, jotta vastausten kokoaminen lopulliseen muotoon oli helpompaa. Saatujen vastausten pohjalta kerättiin uutta tietoa, jota vertailtiin jo mahdollisesti olemassa olevaan tietoon yhteisöllisestä asumismuodosta.

3.2 Tiedonhaku

Tiedonhaku aloitettiin etsimällä ja keräämällä tietoa eri lähteitä käyttämällä. Tiedonhaussa käytettiin eri tietokantoja. Opinnäytetyön aihe rajasi tutkimuksellisen tiedon käyttämistä tiedonhaun näkökulmasta, koska aiheeseen ei löytynyt merkittävästi tutkittua tietoa, tieteellisiä tutkimuksia tai artikkeleita. Tiedonhaussa käytettiin useita eri hakusanoja kuten: *yhteisöllinen asuminen, palveluasuminen, Toivokoti, ikäihmiset ja vanhuspalvelulaki*. Hakutuloksilla nousi esiin monia tuloksia, mutta tutkimusaineisto valikoitui niin, että tieto oli ajantasaista ja sisältökriteerit vastasivat tutkimuskysymyksiin. Sisältökriteereissä huomioitiin uudet julkaisut ja lähteiden luotettavuus. Merkittävimmät opinnäytetyön lähteet olivat Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen eli THL:n ja Sosiaali- ja terveysministeriön eli STM:n sivut. Näiltä sivustoilta löytyi opinnäytetyön kannalta luotettavaa ja ajankohtaista tietoa. Lisäksi näillä sivustoilla tieto oli selkeää, helposti ymmärrettävää ja kaikkien saatavilla.

Luotettavaa tietoa löytyi myös Sanna Reijon Pro gradu tutkielmasta, jossa käsiteltiin ikäihmisten arvostusten mukaista elämää tehostetussa palveluasumisessa. Toinen Pro gradu tutkielma oli Essi Varilan kirjoittamia kokemuksia perheiden yhteisöllisyydestä Sos-lapsikylän perhekuntoutuksissa. Tästä saatiin kattavasti tietoa teoriaosuuteen muidenkin kuin ikäihmisten näkökulmasta.

Opinnäytetyön aiheeseen liittyviä tietokantoja ja artikkeleja etsittiin erilaisista tietokannoista syksyn 2022 ja kevään 2023 aikana. Tietokannoista löytyi monilta vuosilta julkaisuja ja aiemmin tehtyjä tieteellisiä tutkimuksia liittyen palveluasumiseen tai ikäihmisten hoitoon. Nämä rajattiin jo tekovaiheessa mahdollisimman tuoreisiin tutkimuksiin vuosille 2019-2022, jotta opinnäytetyössä käsiteltäisiin mahdollisimman ajankohtaisia tuloksia.

3.3 Aineiston keruu

Laadullista tutkimusta voidaan toteuttaa monella erilaisella menetelmällä. Tässä opinnäytetyössä menetelmänä toimi teemahaastattelu. Tutkimuksessa haastatteluiden avulla tuotiin esiin henkilöiden näkökulmia ja kokemuksia tutkimusaiheeseen

liittyy. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.) Tähän tiedonkeruumenetelmään päädyttiin, jotta mahdollisimman moni voisi osallistua haastatteluun. Uskottiin, että teemahaastattelu on parempi tiedonkeruumenetelmä kuin avoin kyselylomake. Ikäihmiset mielellään keskustelevat asioista kasvotusten ja pitävät sosiaalisesta kanssakäymisestä. Avoimista kyselylomakkeista saatu tieto on suppeampaa ja vastausten kirjoittaminen paperille on ikäihmisille haastavaa.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin teemahaastatteluna Toivokodin asukkailta, jossa vastauksia ei ollut etukäteen määritelty vaan haastateltavat saivat vastata kysymyksiin omin sanoin. Haastattelussa asukkaat kertoivat kokemuksiaan asumismuodosta ja lopuksi oli vapaa sana, jolloin he kertoivat avoimesti mitä heille tuli mieleen aiheesta. Vapaa sana rikastutti kerrontaa entisestään. Kysymykset olivat haastattelurungon tukena, jotta keskustelu pysyi aiheessa ja rajautui haluttuun lopputulokseen.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston lähteenä toimivan kohdejoukon tulee olla tarkoituksenmukaisesti valittua, joten hoitajia oli etukäteen pyydetty miettimään ketä haastatteluun voisi osallistua. Ennen haastattelua asukkaalle annettiin saatekirje, jossa kerrottiin opinnäytetyön aihe ja sen tarkoitus. (Liite 1.) Haastattelut kohdistettiin tiettyihin aiheisiin sekä keskusteltaviin teemoihin. Haastattelu eteni kysymysten pohjalta niin, että jokainen haastateltava sai äänensä kuuluviin.

3.4 Aineiston analyysi

Aineistolähtöisessä analyysissä aineistoa tutkitaan mahdollisimman avoimesti pääpainona aineisto ja teoria rakennetaan aineisto lähtökohtana. Induktiivinen lähestymistapa tarkoittaa etenemistä yksittäisistä havainnoista yleisimpiin väitteisiin. Sisällönanalyysissä tutkittavasta asiasta pyritään saamaan esiin tiivistetty ja yleistävä kuvaus ilman, että aineiston informaatioarvoa menetetään (Leinonen 2018). Tutkimusaineisto koostui haastattelukysymysten ympärillä käydyistä dialogeista. Vaikka aineisto kerättiin nauhoittamalla haastattelut eikä kirjallisena tuotoksena, ei tämä hidasanut aineiston analysointia.

Sisällönanalyysi eteni siten, että haastattelut kuunneltiin kertaalleen läpi. Tämän jälkeen haastattelut litterointiin eli purettiin aineisto tekstimuotoon, näin oli helpompi

saada kokonaiskuva haastatteluista. Sen jälkeen haastattelut kuunneltiin vielä kerran läpi, jotta voitiin tarkistaa kirjoitetun version oikeellisuus. Haastatteluista saadut vastaukset kirjoitettiin sanatarkasti ylös ja tehtiin muistiinpanoja. Litterointia ei koettu tärkeäksi jättää opinnäytetyöhön esille, koska aihe poikkesi välillä keskustelun aiheesta epäolennaisiin asioihin. Nämä karsittiin aineistosta pois, aineisto redusoitiin eli pelkistettiin.

Opinnäytetyön aineisto analysoitiin teemoittelua apuna käyttäen aineistolähtöisellä eli induktiivisella sisällön analyysillä, mikä on perinteinen analyysimenetelmä laadullisessa tutkimuksessa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.) Teemoittelussa aineistosta nostetaan esiin tutkimustehtävän kannalta keskeisiä asiakokonaisuuksia ja usein esiintyviä tyypillisiä piirteitä (Kallinen & Kinnunen, a). Näin aineistosta pystyttiin sujuvasti poimimaan tutkimuskysymysten kannalta olennaista tietoa ja se mahdollisti paremmin tiettyjen teemojen vertailun. Pääteemat purettiin alateemoiksi analysoinnin aikana. Aineisto oli helppo jaotella samankaltaisuuksien mukaan. Joitakin eriäviä mielipiteitä myös saatiin.

PÄÄTEEMA	PÄÄTEEMA	PÄÄTEEMA
Yhteisöllinen asuminen tänä päivänä	Yhteisöllisen asumisen ennakkoluulot	Tulevaisuuden yhteisöllinen asuminen
YLÄTEEMA	YLÄTEEMA	YLÄTEEMA
Palveluiden soveltuvuus Palveluiden räätälöinti Ikäihmiset	Palvelunlaatu Palveluiden saatavuus Positiiviset kokemukset Kehityskohteita	Palveluiden kehittäminen Rakenteelliset muutokset

ALATEEMA	ALATEEMA	ALATEEMA
Palveluiden jatkuvuus Hoitotyö Palvelutarpeen arviointi	Asiakasturvallisuus Palveluiden tarpeellisuus	Palvelun riskit ja niiden mi- nimointi Moniammatillisuus

Kuva 1. Aineiston analyysi

Aineistosta nostettiin tutkimuskysymysten kannalta keskeisimpiä asiasanoja esiin, jotta ne saatiin jaettua edelleen ala ja yläteemoihin. Näiden pohjalta lopuksi muodostettiin pääteemat.

4 Opinnäytetyön tulokset

4.1 Yhteisöllinen asuminen Toivokodissa

Haastateltavana oli yhteensä yhdeksän (9) Toivokodin asukasta, joista kahdeksan (8) oli naisia ja yksi (1) mies. Haastatteluun valikoitui erikuntoisia asukkaita, sukupuolesta, iästä tai henkilökohtaisista palveluntarpeista riippumatta. He tulivat jokainen erilaisesta elämäntilanteesta asumaan Toivokotiin ja ovat asuneet siellä kaikki eri ajan. Haastateltavina oli erikuntoisia asukkaita, joten he myös asuvat eri kerroksissa, mikä tarkoittaa, että palveluntarve oli joillakin hyvin vähäistä ja toisilla on hyvin kattavasti palveluja. Vastauksista pyrittiin saamaan tällöin mahdollisimman monipuolisia. Haastateltavat kertoivat myös heidän omaistensa mielipiteitä asumismuodosta, koska heitä ei saatu paikanpäälle haastateltavaksi.

Haastatteluista käy ilmi, että jokainen haastateltava (9) on muuttanut Toivokotiin erilaisten elämänmuutosten myötä. Puolison kuolema, oma sairastuminen tai muuten kotona pärjäämättömyys nousee merkittävästi esiin haastatteluiden yhteydessä. Toivokodilla on vankat perinteet etenkin ikäihmisten silmissä. Kahdella haastateltavalla oli Toivokodissa aiemmin asunut ystäviä tai muita sukulaisia, joten tämän vuoksi Toivokoti oli itsestään selvä valinta muuton suhteen. Yksi haastateltavista kertoi: *Jos Toivokotiin en pääse, en muuta*. Jokaisen haastateltavien läheiset ovat olleet järjestämässä muuttoa Toivokotiin. Omaiset ovat kuulleet ensin Toivokodista muualta ja ehdottaneet sinne muuttoa. Kun muuttaminen on koittanut, omaiset ovat olleet todella tyytyväisiä tähän ratkaisuun. Muutto on sujunut nopeasti ja vaivattomasti. Vanhan asunnon tutut esineet ja huonekalut ovat auttaneet sopeutumaan uuteen asuntoon.

4.2 Yhteisöllisen asumisen parhaat puolet

Toivokodin asukkaat kertovat, että heidän omaisensa ja läheisensä ovat helpottuneita siitä, ettei päivittäisistä asioista tai kotona pärjäämisestä tarvitse turhaan enää huolehtia. He myös pitävät Toivokodin sijainnista, koska sinne on lyhyt matka tulla käymään vierailulla. Vierailu onnistuu päivittäin vaivattomasti, eikä siitä tarvitse erikseen sopia henkilökunnan kanssa.

Jokaisen haastateltavan (9) kohdalla nousi esiin miten tärkeänä asukkaat pitävät päivittäisissä toiminnoissa avustamista. Jokaiselle tämä tarkoittaa eri asioita, eikä

kaikki tarvitse apua päivittäin. Yhdelle riittää päivittäinen lämmin ruoka, viikkosiivoukset ja suihkuapu, kun toiset tarvitsevat myös aamuisin pukeutumis- ja pesuapuja. Jokaisen avuntarve on yksilöllistä ja haastateltavat kokevat saavansa kaiken tarvitsemansa avun Toivokodissa. Useat haastateltavat kokivat viihtyvänsä yksin, mutta kertoivat kuitenkin Toivokodin lisäävän turvallisuuden tunnetta. Yksi haastateltavista kertoo, että *jos koskaan tulee minkään asian kanssa ongelmia, hoitaja löytyy aina jonkun nurkan takaa.*

Haastatteluista nousi esiin, miten asukkaat, jotka viihtyvät yksin omissa huoneissa lukien tai radiota kuunnellen, kaipaavatkin välillä muiden seuraan. Toivokodissa asuminen on mahdollistanut sen, että jos olo tuntuu yksinäiseltä, seuraa löytyy takuulla vain lähtemällä omasta asunnosta yhteisiin tiloihin.

4.3 Yhteisöllisen asumisen kehittämiskohteita

Haastatteluissa toivotaan enemmän ohjattua ja virikkeellistä toimintaa päiviin, lisäksi myös enemmän ulkoilua toivottiin. Yhteiset hetket koostuvat nykyään ruokailuista päiväsalissa ja vapaasta liikkumisesta käytävillä. Varsinkin yläkerrassa asuvat kertovat, että kun hoitajan apua ei tarvitse juuri ollenkaan, niin ihmiskontaktit voivat olla päivän aikana vähäisiä. Neljän (4) haastateltavan mielestä yhteiset olohuoneet ja aulat ovat laitettu todella kauniiksi erilaisilla kasveilla, valokuvilla ja tauluilla, joten näitä tiloja täytyisi enemmän hyödyntää.

Toisena kehittämisen kohteena ilmeni tiedonkulku. Tiedottamista viikon ohjelmista olisi hyvä parantaa. Etenkin vuokralla asuvat yläkerran asukkaat eivät aina ole tietoisia esimerkiksi päiväohjelman yhtäkkisistä muutoksista. Yksi vähin palveluin pärjäävä haastateltava toivoi viikkotiedotteita jaettavaksi asukkaille huoneisiin tai hissien seinille, jotta he voisivat paremmin pysyä viikon ohjelmissa mukana. Pakollisia käyntejä muiden seurassa alakerrassa voi olla vain kerran päivässä. Hän kertoi esimerkin, jossa lounasta oli aikaistettu tunnilla, mutta tästä ei ollut tieto kantautunut yläkerran asukkaille ja he tulivat normaaliin aikaan ruokailemaan.

Yläkerrassa vuokralla asuva asukas, jolla palvelut koostuvat yhdestä päivittäisestä ateriasta ja viikkosiivouksesta mainitsee, että käytävien ja rappujen ovet, jotka ovat turvakoodein lukossa, ovat hankalia hänelle. Turvakoodien näppäimet ovat pienet ja ovet painavat. Vaikka itse pääsisi liikkumaan muuten vapaasti talossa, ei näiden

ovien vuoksi kulku ole kuitenkaan täysin esteetöntä. Näihin hän toivoisi helpompaa ratkaisua, mutta ymmärtää, että kyseessä on todennäköisesti paloturvallisuus.

Haastateltavat eivät lisäisi mitään palveluja jo olemassa olevaan tarjontaan, mutta jokainen haastateltava oli sitä mieltä, että asumispalvelut eivät ole räätälöity henkilökohtaisesti jokaiselle asukkaalle. Ne tulevat paketteina, joista voi valita itselleen sopivan. Palvelupaketeissa ei ole moitittavaa, mutta haastatteluissa käy ilmi, että parempi vaihtoehto olisi palveluiden räätälöiminen henkilökohtaisemmiksi. Tämä vaikuttaisi myös asumiskustannuksiin.

4.4 Korona-ajan vaikutukset yhteisölliseen asumiseen

Vastauksista ilmenee, ettei korona-aika ole vaikuttanut juuri mitenkään asumiseen. Jotkut asukkaat halusivat olla silloin enemmän huoneissaan, mutta sosiaaliset suhteet säilyivät kuitenkin hyvin yhteisöllisyyden vuoksi eikä arki juurikaan muuttunut. Päivittäistä toimintaa oli yhtä paljon kuin ennenkin, eikä talon sisällä huomattu muutosta. Asukkaat eivät käyneet yhtä paljon läheistensä luona eikä läheisiä niin paljon vierailuilla, mutta yhteydenpito omaisiin puhelimitse sujui kuitenkin hyvin.

5 Pohdinta

5.1 Tulosten arviointi ja johtopäätökset

Opinnäytetyö on työelämälähtöinen ja se on tehty yhteistyössä Lappeenrannan vanhainkotiyhdistys Toivokodin kanssa. Opinnäytetyön aihe valikoitui helposti Toivokodin uudisrakennuksen myötä. Toivokodin kanssa yhteistyö oli sujuvaa ja opinnäytetyöhön suhtauduttiin positiivisesti koko työyhteisössä. Tärkeää olisi, että opinnäytetyö tavoittaisi useiden hoivayksiköiden johtajia, jotta jo rakennusvaiheessa voitaisiin kiinnittää huomiota rakennuksellisiin kehityskohteisiin muun muassa painaviin ja ovikoodillisiin välioviin, jotka ilmeni vastauksissa. Lisäksi olisi tärkeä kiinnittää huomiota muuhun esteettömyyteen ja liikkumisen helppouteen palvelutaloissa.

Usein pidetään 20-30 haastattelua riittävänä määränä laadullista tutkimusta tehdessä, mutta määrä riippuu paljon siitä, mitä ollaan tutkimassa. Joskus viisi tarpeeksi laadukasta haastateltavaa riittää hyvin siihen, että saadaan riittävän syvä ymmärrys tutkittavasta asiasta. (Hopponen 2021.) Opinnäytetyöhön pyrittiin saamaan mahdollisimman laaja otanta, jotta saatu aineisto olisi monipuolista ja eriäviäkin mielipiteitä löytyisi. Alkuperäisessä suunnitelmassa tarkoituksena oli saada omaisia mukaan haastattelupäivään, mutta lopulta haastattelut rajautuivat vain asukkaiden kuulemiseen. Suunnitelman muuttumiseen vaikutti se, että useita omaisia oli vaikea saada paikalle samana päivänä. Opinnäytetyössä tutkittiin myös mahdollisia korona-ajan vaikutuksia arkeen. Haastatteluja tehdessä ei koronarajoitukset näkyneet enää Toivokodin arjessa eivätkä näin ollen vaikuttaneet vastauksiin.

Lähtökohtaisesti haastateltavien määrä oli vähäinen, kuitenkin teemahaastatteluilla aineistoa kerättiin riittävästi yhdeksänkin vastaajan avulla. Haastateltavilla oli hyvin erilaiset taustat, minkä vuoksi eriäviä mielipiteitä oletettiin olevan enemmän. Haastattelutulokset olivat kuitenkin hyvin samankaltaisia. Niiden pohjalta voidaan todeta, että jokainen oli kokenut huomattavan parannuksen elämänlaatuun muuttaessaan Toivokotiin eikä moitittavaa ollut. Kehityskohteita kuitenkin nousi esiin useamman asukkaan vastauksista. Dialogi haastateltavien kanssa toteutui hyvin ja haastateltavat mielellään kertoivat elämästään ja taustoistaan ilman tunnistettavia henkilötietoja. Teemahaastattelu mahdollisti myös lisä- ja täydennyskysymysten kysymisen. Teemahaastattelun suosio perustuu siihen, että vastaamisen vapaus antaa oikeuden haastateltavien puheelle (Kallinen & Kinnunen, b).

Opinnäytetyön suunnitelma ja prosessi pysyi aikataulussa. Syksyllä 2022 muodostui erilaisia tutkimuskysymyksiä. Opinnäytetyön tulokset esitetään Toivokodille keväällä 2023 opinnäytetyön valmistuessa. Tarkoituksena on silloin käydä läpi aineiston analyysi ja kuulla henkilökunnan sekä johdon näkemyksiä tuloksista.

5.2 Yhteenveto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tiedon lisääminen yhteisöllisestä asumisesta nyt ja tulevaisuudessa. Yhteisöllinen asuminen on ennestään melko tuntematon käsite, joten tavoite oli myös tuoda siinä kehitettäviä asioita ilmi. Ikäihmisten yhteisöllinen asuminen on kasvava trendi tulevaisuuden Suomessa, sillä asumismuoto tarjoaa niin lyhytaikaista kuin myös loppuelämän kodin ikäihmiselle, sillä asumisen tavoitteena on vastata ikäihmisen muuttuviin tarpeisiin. (Vanhuspalvelut 2023.)

Haastatteluissa ilmenneitä kehityskohteita voisi parantaa, kun tämä asumismuoto yleistyy. Opinnäytetyön tarkoituksena oli haastatella Toivokodin asukkaita ja kuulla heidän kokemuksiaan ja mielipiteitään tästä asumismuodosta. Myös omaisilta oli tarkoitus saada mielipiteitä asiaan. Tarkoitus oli, että asukkaat vastaavat haastattelukysymyksiin ja lopuksi kertovat omin sanoin asumismuodosta.

Opinnäytetyö toi uutta tietoa siitä, mitä kaikkea yhteisölliseen asumismuotoon sisältyy, miten palvelut jakautuvat asukkaille ja millaista ikäihmisen arki on yhteisöllisessä asumisyksikössä asuessa. Tekijöiden kannalta opinnäytetyön tekeminen antoi uusia ideoita ja näkökulmia asiaan, jota on mahdollisuus hyödyntää myöhemmin työelämässä. Opinnäytetyön avulla saatiin selville, että yhteisöllisen asumisen palveluja ja -paketteja on tarjolla yhtä monta kuin on hoivayksiköitäkin, eli niitä asumisyksiköitä, joissa yhteisöllistä asumista toteutetaan. Asumisjärjestelyt, kuten asumiskustannukset, asuntojen koko ja arki siellä on siis jokaisessa hoivayksikössä erilaista. Tämä voisikin olla syy siihen, miksi erilaisilta nettisivuilta ei löytynyt vastauksia siihen, millaista on asua yhteisöllisessä asumisyksikössä.

5.3 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuden arviointi kohdistuu tutkimusaineiston keräämiseen, aineiston analysointiin ja tutkimuksen raportointiin (Hyväri & Vuokkila-Oikkonen 2016, 3). Opinnäytetyön laadukkaalla suunnittelulla ja tarkkaan laadituilla kysymyksillä saadaan luotettavia vastauksia. Laadullisessa tutkimuksessa eettisyys

korostuu, sillä aiheet voivat rajautua hyvinkin henkilökohtaisiksi. Kun aineistonkeruun kohde on henkilö, eettisyys korostuu merkittävästi. Eettiseen tutkimukseen liittyy vapaaehtoisuus, lisäksi haastateltavan tulee olla tietoinen mitä asiassa tutkitaan. Luotettavuutta lisää, kun aineisto on kerätty sieltä, missä ilmiö esiintyy. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.) Luotettavuutta voidaan myös tarkastella tutkimusprosessin eri vaiheissa. Tällöin luotettavuuden arviointikohteena on tutkimusprosessin kokonaisuus lähtökohdista raportointiin (Kylmä ym. 2003: 613).

Laadullisessa tutkimuksessa ei ole tarkkaan määritelty mikä on riittävän verran aineistoa. Opinnäytetyön luotettavuutta voidaan kuitenkin arvioida sillä, onko kerätyn aineiston avulla saatu vastaus tutkimuskysymyksiin. Tyypillistä teemahaastattelulle on, että haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymyksillä ei ole tarkkaa muotoa tai järjestystä (Eskola 2010). Opinnäytetyössä arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä siten, että lukija saa tietoa tutkimuksen taustoista ja tutkimusprosessin aikana tehdyistä valinnoista. Laadullista aineistoa analysoimalla pyritään saamaan tietoa lisäävä kokonaisuus, jotta tutkittavasta ilmiöstä voidaan muodostaa luotettavia johtopäätöksiä.

Haastatteluun osallistuminen perustui täysin vapaaehtoisuuteen ja jokaisella haastateltavalla oli oikeus kieltäytyä haastattelusta tai keskeyttää haastattelu. Tämä lisäsi opinnäytetyön luotettavuutta ja eettisyyttä, kun haastattelu kohdattiin myönteisesti ja haastateltavat tiedostivat tilanteen ja haastattelun tarkoituksen. Vastaaminen tapahtui nimettömästi eikä kenenkään henkilötietoja käsitelty haastattelussa. Haastattelukysymykset olivat ainoastaan opinnäytetyön tekijöillä eikä materiaaliin ollut muilla oikeuksia.

Tutkijan haastattelussa tehdyt muistiinpanot parantavat luotettavuutta, koska siinä on mahdollista erottaa omat tunteet haastattelutilanteessa. Haastattelussa syntyvää vuorovaikutussuhdetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä on myös hyvä arvioida. Vastauksiin ei johdateltu, vaan haastateltava sai kertoa omin sanoin mitä mieltä oli asiasta. Haastattelutilanteeseen käytetty aika oli riittävä luotettavien vastauksien keräämiseksi. Tutkimusaineisto tuhottiin ja hävitettiin oikeaoppisesti, kun se oli analysoitu. Vaitiolovelvollisuus pysyy opinnäytetyön valmistumisen jälkeenkin.

5.4 Kehittämis- ja jatkotutkimusehdotukset

Tulosten perusteella kehityskohteina ilmeni muun muassa käytävien painavat, ovikoodilliset ovet. Näiden vuoksi täysin esteetön kulku käytävillä ei onnistunut kaikkien haastateltavien kohdalla. Näitä esiin tulleita kehityskohteita tulisi uudelleen tarkastella jatkotutkimuksissa muutaman vuoden kuluttua, jolloin yhteisöllisestä asumisesta on tullut käsitteenä tunnetumpi ja hybridi- eli yhteisöllinen asuminen yleistynyt enemmän. Jatkotutkimuksissa tulisi kartoittaa kehityskohteiden paranemisten lisäksi, onko yhteisöllinen asuminen laajentunut useamman palveluasumisen piiriin.

Jatkotutkimuksiin olisi hyvä saada myös omaiset mukaan, jotta saataisiin lähipiirin kokemuksia aiheesta ja esiin heidän näkökulmiaan. Aihe oli ennestään tuntematon myös monille hoitoalan opiskelijoille, joten jatkotutkimukset olisivat hyödyllisiä myös heidän kannaltaan.

Opinnäytetyössä ei voitu ottaa kantaa hoitajamitoituksen muuttumiseen yhteisöllisessä asumisessa, koska se ei ilmennyt haastatteluissa eikä siitä ole ennestään tutkittua tietoa. Tämän asian paikkaansa pitävyyttä täytyisi tutkia myöhemmin jatkotutkimuksissa.

Lähteet

- Eskola, L. 2010. Henkilöhaastattelun toteuttaminen. Ohjeistus aloittavalle toimittajalle. Metropolia. Viitattu 7.5.2023. Saatavissa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/17009/Eskola_Laura.pdf?sequence=1
- Helamaa, A. & Pylvänen, R. 2012. Askeleita kohti yhteisöllistä asumista: Selvitys yhteisöasumisen muodoista ja toteuttamisesta. MONIKKO-hanke: Moninaisten yhteisöllisten asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämispilotit. Tampereen teknillinen yliopisto. Arkkitehtuurin laitos. Asuntosuunnittelu. Julkaistu 6. PDF-dokumentti. Viitattu 7.5.2023. Saatavissa <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/504466/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6%20Niina%20Partti.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Hopponen, V. 2021. Laadullisen tutkimuksen otoskoko – Paljonko pitää osallistaa ihmisiä? Sailer. Viitattu 7.5.2023. Saatavissa <https://sailer.fi/laadullisen-tutkimuksen-otoskoko-paljonko-pitaa-osallistaa-ihmisia/>
- Hyväri, S. & Vuokila-Oikkinen, P. 2016. Diak. LibGuides. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas. Tutkimus- ja kehittämistyön luotettavuus. Viitattu 3.4.2023. Saatavissa <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642#kvali>
- Jyväskylän yliopisto 2021. Koppa. Laadullinen tutkimus. Viitattu 12.12.2022. Saatavissa <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Kallinen, T. & Kinnunen, T, a. Teoksessa Vuori, J. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 23.4.2023. Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>
- Kallinen, T. & Kinnunen, T, b. Teoksessa Vuori, J. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 7.5.2023. Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/>

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Palveluasuminen. Palveluasumisen sopimukset ja maksaminen. Viitattu 4.5.2023. Saatavissa <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/asuminen/palveluasuminen/>

Koponen, A. 2020. Ikääntyneiden yhteisöllinen asuminen. Viitattu 1.11.2022. Saatavissa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/499587/Anna20Koponen_Opinn%C3%A4ytety%C3%B6%20kev%C3%A4t%202020.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Kuntaliitto 2020. Iäkkäiden laatusuositus 2020-2023. Ikäihmisten ajankohtaiset kysymykset. Viitattu 6.11.2022. Saatavissa <https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/iakkaiden-laatusuositus-2020-2023>

Kylmä, J. Vehviläinen-Julkunen, K. Lähdevirta, J. 2003. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita Prima Oy. Duodecim (119). 613. Viitattu 7.5.2023. Saatavissa <https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo93495.pdf>

Laasonen-Bark, T. Mehiläinen. Mitä on yksinäisyys? Viitattu 2.5.2023. Saatavissa <https://www.mehilainen.fi/mielenterveys/yksinaisyys>

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980. Suomen laki. Viitattu 6.2.2023. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>

Leinonen, R. 2018. Spoken. Sisällönanalyysi. Viitattu 3.5.2023. Saatavissa <https://spoken.fi/sisallonalyysi/>

Palvelukoti Toivokoti. 2023a. Etusivu. Viitattu 20.10.2022. Saatavissa <https://toivokoti.fi/>

Palvelukoti Toivokoti. 2023b. Hinnasto. Viitattu 20.10.2022. Saatavissa <https://toivokoti.fi/hinnasto/>

Partonen, T. 2021. Korvaamaton kovalevy. Aivoterveyttä arkeesi, kun ei ole ketään, jolle olisi tärkeä - mistä lievitystä yksinäisyyteen? Viitattu 2.5.2023. Saatavissa <https://www.aivoliitto.fi/aivoterveys/artikkelit/kun-ei-ole-ketaan-jolle-olisi-tarkeamista-lievitysta-yksinaisyyteen/#020646f5>

Pirkanmaan hyvinvointialue. Palvelut. Yhteisöllinen asuminen. Viitattu 15.1.2023. Saatavissa <https://www.pirha.fi/palvelut/palveluhakemisto/yhteisollinen-asuminen>

Poikajärvi, H. & Kilja, P. 2021. Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja. Yhteisöllisyyden merkitys on muovautumassa uudella tavalla. Viitattu 3.5.2023. Saatavissa <https://oamk.fi/oamkjournal/2021/yhteisollisyyden-merkitys-on-muotoutumassa-uudella-tavalla/>

Punainen risti. 2023. Älä usko näihin kolmeen myyttiin yksinäisyydestä. Myytti 1. Vain harva kokee yksinäisyyttä. Viitattu 3.5.2023. Saatavissa <https://www.punainenristi.fi/uutiset/2021/yksinaisyyden-myytit/>

Reijo, S. 2019a. Ikäihmisten arvostusten mukainen elämä tehostetussa palveluasumisessa. Jyväskylän yliopisto. Sosiaalityön koulutusohjelma. Pro Gradu tutkielma. Viitattu 4.4.2023. Saatavissa <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/66012/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201910244578.pdf?sequence=1>

Reijo, S. 2019b. Ikäihmisten arvostusten mukainen elämä tehostetussa palveluasumisessa. Jyväskylän yliopisto. Sosiaalityön koulutusohjelma. Pro Gradu tutkielma. Viitattu 4.4.2023. Saatavissa <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/66012/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201910244578.pdf?sequence=1>

Reijo, S. 2019c. Ikäihmisten arvostusten mukainen elämä tehostetussa palveluasumisessa. Jyväskylän yliopisto. Sosiaalityön koulutusohjelma. Pro Gradu tutkielma. Viitattu 4.4.2023. Saatavissa <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/66012/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201910244578.pdf?sequence=1>

Ruuskanen, O. 2011. Yksinäisyys on vaarallista terveydelle. Viitattu 2.5.2023. Saatavissa <https://www.duodecimlehti.fi/duo99481>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 3.5.2023. Saatavissa https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_1_2.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka. 2006b. KvaliMOTV. Teemoittelu. Menetelmäsuuntauksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 4.5.2023. Saatavissa https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_3.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka. 2006c. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 4.5.2023. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_1_2.html

Sosiaali- ja terveysministeriö. Iäkkäiden henkilöiden palvelujen laatu ja kehittäminen. Viitattu 17.1.2023. Saatavissa <https://stm.fi/ikaantyneiden-palvelut/laatu-kehittaminen>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022. Iäkkäiden palvelut. Viitattu 14.12.2022. Saatavissa <https://stm.fi/iakkaiden-palvelut>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Kansallinen ikäohjelma. Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäystävällisiä. Viitattu 17.1.2023. Saatavissa <https://stm.fi/ikaohjelma>

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Super. Hoitajamitoitus. Miten hoitajamitoitus määritellään ja ketä siihen lasketaan? Viitattu 17.2.2023. Saatavissa <https://www.superliitto.fi/tyoelamassa/henkiloston-maara/>

Tilastokeskus 2020. Asunnot ja asuinolot. Yli puoli miljoonaa 30-64 -vuotiasta asuu yksin. Viitattu 23.4.2023. Saatavissa https://www.stat.fi/til/asas/2020/asas_2020_2021-05-20_tie_001_fi.html

Terve.fi 2022. Yksinäisyys. Viitattu 2.5.2023. Saatavissa <https://www.terve.fi/teemat/yksinaisyys>

Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2022. RAI järjestelmän mittareita. Viitattu 23.4.2023. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/ikaantymisen/palvelutarpeiden-arviointi-rai-jarjestelmalla/tietoa-rai-jarjestelmasta/rai-jarjestelman-mittareita>

Valtioneuvosto. Sosiaali- ja terveysministeriö. 2022. Iäkkäiden ihmisten kotiin annettavat palvelut ja asumispalvelut kehittyvät lakiuudistuksella. Viitattu 7.5.2023. Saatavissa <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/iakkaiden-ihmisten-kotiin-annettavat-palvelut-ja-asumispalvelut-kehittyvat-lakiuudistuksella>

Vanhuspalvelut, asumispalveluita ikäihmisille. 2023. Viitattu 7.5.2023. Saatavissa [Asumispalvelut ikääntyneille - Vanhuspalvelut.com](https://vanhuspalvelut.com)

Varila, E. 2018. Perheiden kokemuksellinen yhteisöllisyys SOS-lapsikylän perhekuntoutuksessa. Helsingin yliopisto. Sosiaalityön koulutusohjelma. Pro Gradu tutkielma. Viitattu 3.5.2023. Saatavissa https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/277725/Varila_Essi_pro-gradu_2018.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Vuori, J. Tietoarkisto. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Laadullinen sisälönanalyysi. Viitattu 3.4.2023. Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisalonalyysi/>

Liite 1. Saatekirje

Hyvinvointiyksikkö

Saatekirje

Hyvä Haastateltava!

Olemme sairaanhoitajaopiskelijoita LAB-Ammattikorkeakoulusta, Lappeenrannan yksiköstä. Teemme opinnäytetyötämme Lappeenrannan vanhainkotiyhdistykselle Toivokotiin. Opinnäytetyömme liittyy sairaanhoitajaopintojemme lopputyöhön, jossa tutkimme yhteisöllisen asumiseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Palvelunlaatua ja ennen kaikkea yhteisöllisen asumisen tiedottamista.

Olemme valinneet haastateltaviksi Toivokodin asukkaita ja heidän omaisiaan, jotka voisivat kertoa omakohtaista kokemusta yhteisöllisestä asumisesta ja kuinka he ovat juuri päätyneet asumaan Toivokotiin. Haluamme kuulla asukailta ja heidän läheisiltään kannanottoja. Haastattelut ovat opinnäytetyömme kannalta merkittäviä, sillä haastatteluiden avulla saamme haastateltavilta näkökulmia ja ennen kaikkea omakohtaista kokemusta ja tietoa yhteisöllisestä asumisesta.

Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja haastattelut toteutetaan nimettömästi. Haastattelussa tulleet asiat käsitellään luottamuksellisesti. Haastatteluaineisto kerätään ainoastaan opinnäytetyötä varten ja hävitetään opinnäytetyön valmistuttua.

Haastatteluun käytämme noin 20 minuuttia. Haastattelukysymykset ohjaavat keskustelua. Opinnäytetyömme valmistuu kesällä 2023, jonka jälkeen se on julkisesti luettavissa.

Vastaamme mielellämme haastatteluun liittyviin kysymyksiin os.
neea.huikuri@student.lab.fi ja saara.kirvesniemi@student.lab.fi

Kiitos osallistumisestasi!

Terveisin: Neea Huikuri & Saara Kirvesniemi

Liite 2. Suostumuslomake

Suostumus koskien henkilötietojen käsittelyä ja opinnäytetyöhön osallistumista

Minua on pyydetty osallistujaksi opinnäytetyöhön "Yhteisöllinen asuminen toivokodin asukkaiden näkökulmasta" liittyvään aineiston keräämiseen. Opinnäytetyön tekijä on Neea Huikuri ja Saara Kirvesniemi ja hän tekee opinnäytetyötään LAB-ammattikorkeakoulussa. Tällä lomakkeella ilmoitan halukkuudestani osallistua opinnäytetyön aineiston keräämiseen.

Osallistumiseni edellä mainittuun opinnäytetyöhön on täysin vapaaehtoista. Minulla on oikeus milloin tahansa peruuttaa suostumukseni tai keskeyttää opinnäytetyöhön osallistuminen, eikä minun tarvitse kertoa syytä päätökselleni. Suostumuksen peruuttamisesta tai osallistumisen keskeyttämisestä ei aiheudu minulle mitään kielteisiä seurauksia. Jos keskeytän osallistumiseni, minusta siihen mennessä kerättyjä tietoja voidaan kuitenkin yhä käyttää opinnäytetyössä.

Olen saanut riittävästi tietoa opinnäytetyöstä ja minulla on ollut myös mahdollisuus esittää opinnäytetyötä ja aineiston keräämistä koskevia kysymyksiä. Minulle on annettu aineiston keräämistä koskeva tiedote. Lisäksi minua on informoitu aineiston keräämiseen liittyvästä henkilötietojen käsittelystä tietosuojailmoituksella.

Allekirjoittamalla tämän lomakkeen annan suostumukseni osallistua edellä mainitun opinnäytetyön aineiston keräämiseen sekä suostumukseni henkilötietojeni käsittelyyn tietosuojailmoituksessa kerrotulla tavalla.

Osallistujan allekirjoitus

Lappeenrannan Vanhainkotiyhdistys ry. Toivokoti
Osallistujan nimenselvennys

Lappeenrannassa 21.2.2023.
Päivämäärä ja paikka

Liite 3. 1(3) Tietosuojailmoitus

**OPINNÄYTETYÖTÄ KOSKEVA
TIETOSUOJAILMOITUS
EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679)
artiklat 13 ja 14**

Laatimispäivämäärä: 21.2.2023

Ohje: Täytä ao. kohdat, laatikon alla olevasta sinisestä tekstistä löytyy ohjeistusta. LABin henkilökuntaa tai opiskelijoita koskevien opinnäytetöiden tietosuojailmoitukset lähetetään opinnäytetyön tutkimuslupahakemuksen mukana yksikön johtajalle.

Mitä tarkoitusta varten henkilötietoja kerätään? / Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ikäihmisten ja heidän omaistensa kokemuksia yhteisöllisestä asumismuodosta. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietoa yhteisöllisestä asumismuodosta, koska aihe on uusi eikä siitä ole kovin paljon tietoa. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena ja tutkimusaineisto kerätään haastattelemalla Toivokodin asukkaita.

Mitä tietoja keräämme? / Tutkimusrekisterin tietosisältö

Haastateltavilta keräämme ainoastaan tutkimusvaiheessa iän ja sukupuolen, sillä opinnäytetyössä emme käsittele haastateltavia nimillä. Opinnäytetyössä ilmenee ainoastaan, kuinka monta haastatteluun osallistui, montako naista ja montako miestä.

Millä perusteella keräämme tietoja? / Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Opinnäytetyön valmistumisen vuoksi haastattelemalla saamme kerättyä tarvittavaa tietoa teoriapohjaan peilaten opinnäytetyöhömmme.

Mistä kaikkialta henkilötietoja keräämme / Tietolähteet

Opinnäytetyössä henkilötietoja keräämme ainoastaan haastateltavilta itseltään. Potilastietojärjestelmiin ei opinnäytetyön tekijöillä ole pääsyä.

Liite 3. 2(3) Tietosuojailmoitus

Kenelle tietoja siirretään? / Tietojen siirto tai luovuttaminen ulkopuolelle

Opinnäytetyötä varten kerättävää tietoa ei luovuteta muille tahoille tai jäsenille. Opinnäytetyössä ei esiinny nimiä tai muita tunnistettavia henkilötietoja.

Minne tietoja siirretään? / Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Kerättyjä henkilötietoja ei siirretä EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Kerättyjen tietojen turvallinen säilyttäminen / Rekisterin suojauksen periaatteet

Opinnäytetyötä varten kerättyä aineistoon on pääsy ainoastaan opinnäytetyön tekijöillä. Tietoa käsitellään oman ammattikorkeakoulun turvallisilla palvelu alustoilla ja tietoihin on pääsy ainoastaan kahdella opinnäytetyön tekijällä. Opinnäytetyössä kerätty tutkimusaineisto on kerätty ilman henkilötietoja.

Kuinka kauan kerättyä aineistoa säilytetään? / Tutkimusaineiston käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Aineistoa säilytetään opinnäytetyön valmistumiseen asti, kesä 2023. Jonka jälkeen aineisto hävitetään oikeaoppisesti tietoturva huomioiden, tietosuoja jätteisiin.

Millaista päätöksentekoa? / Automatisoitu päätöksenteko

Aineistoa käsiteltäessä ei tehdä automaattista päätöksiä käsiteltävistä aineistoista.

Oikeutesi / Rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröidyllä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus, milloin henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen.

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Rekisteröidyllä on seuraavat EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset oikeudet:

- a) Rekisteröidyn oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot.
- b) Rekisteröidyn oikeus tietojensa oikaisemiseen.

Liite3. 3(3) Tietosuojailmoitus

- c) Rekisteröidyn oikeus tietojensa poistamiseen. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta, jos tietojen käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten, jos oikeus tietojen poistamiseen estää tai suuresti vaikeuttaa henkilötietojen käsittelyä.
- d) Rekisteröidyn oikeus tietojen rajoittamiseen.
- e) Rekisteröidyn oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle.
- f) Rekisteröidyn oikeus vastustaa tietojensa käsittelyä, kun käsittely perustuu yleistä etua koskevaan tehtävään, rekisterinpitäjälle kuuluvaan julkiseen valtaan tai rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettuun etuun.

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset rekisteröidyn oikeudet eivät ole automaattisia kaikessa henkilötietojen käsittelyssä.

Tutkimusrekisterin tiedot

Opinnäytetyötä varten kyseessä on kertatutkimus, jossa selvitetään asukkaita haastattelemalla yhteisöllistä asumista. Tutkimus toteutetaan kertatutkimuksena. Opinnäytetyötä varten ei kerätä tunnistettavia henkilötietoja.

Tutkimuksen suorittajat

Neea Huikuri
Saara Kirvesniemi

Opinnäytetyössä käytettävät haastattelukysymykset:

1. Miksi te muutitte asumaan Toivokotiin? Miksi valitsitte juuri Toivokodin?
2. Miten koette hybridiasumisen vaikuttaneen arkeenne verrattuna entiseen asumismuotoon?
3. Onko hybridiasumisessa ollut jotain kehitettävää? Miten mahdollisesti parantaisitte palveluita?
4. Onko hybridiasumisessa ollut eroja korona-aikana verrattuna aikaan ennen koronaa?
5. Mitä palveluita teille on tarjottu? Lisäisittekö tarjontaan vielä jotakin palveluita lisää?
6. Otetaanko hybridiasumisessa teidän toiveitanne huomioon? Onko palveluita räätälöity juuri teille sopiviksi?
7. Mitä hyvää/ kehitettävää juuri tämä asumismuoto on teille tuonut?
8. Kuinka omaisena olette kokeneet hybridiasumisen läheisellenne? Jos ja miten tämä on vaikuttanut teidän elämäänne?

